

Foto: Ulfstand Wennström

Plasttält lurar våren och ger bättre frö

För hallonodlare är det ett måste. Körsbärs- och jordgubbsproducenter gör det också. De täcker grödorna med plast för att trola fram en tidigare vår. Det varma klimatet under plasttacket gör att grödorna mognar snabbare, får bättre kvalitet och producerar mer.

Nu provar skogsbruket också metoden, men med syftet att få ett bättre frö. I tallfröplantagen T10 Västerhus i Ångermanland har sammanlagt 200 meter tält rests över de tallympar som ska ge elitfrö till framtidens skogar.

Blommar tio dagar tidigare

– Tekniken är inte ny, vi använder samma utrustning som kommersiella bärödlare, berättar Ulfstand Wennström, Skogforsk. Enda skillnaden är att tallarna är högre än bärbuskarna. Vi har därför fått köpa förlängda sidostolpar för att ymparna ska få plats.

Plasttälten ger ett varmare klimat som får tallens blommor att utvecklas snabbare på våren. Syftet är att undvika att honblommorna befruktas av oförädlad "vildpollen". I växthuset mognar blommorna cirka 10 dagar tidigare än utanför, vilket gör att de är mottagliga för befruktning innan bakgrundspollenet börjar ryka.

Vildpollen sänker vinsten

Målet i en fröplantage är att så mycket som möjligt av pollenet ska komma från plantagens egna, förädlade, träd. Vildpollinering är ett problem eftersom det sänker förädlingsvärdet på fröet.

I en ung plantage är pollenproduktionen låg. Det betyder att det bara är moderns förädlingsvärde som utnyttjas i fröet om allt pollen skulle komma från de oförädlade träden i omgivningen.

Fyra varianter

– Under plasttälten försöker vi få en fullständig pollinering med plantagens eget pollen, säger Ulfstand Wennström.

I tälten jämförs tre varianter av skötsel:

1. fläktar blåser runt plantageymparnas eget pollen
2. nytt, utvalt pollen blåses in, så kallad tilläggspollinering
3. ingen åtgärd, förhoppningen är att vinden klarar av pollineringen.

Dessutom ingår träd utanför tälten som kontroll.

Högförädlad plantage

Västerhus är en högförädlad plantage med en förädlingsvinst på cirka 22 procent, så det lönar sig att satsa lite extra på fröet. Och intresset är stort från Holmen och Svenska

Skogsplantor, som tillsammans med Kempestiftelsen bekostat försöket.

DNA-test ger svaret

Försöket startade 2010 och redan första året kunde Ulfstand Wennström och hans kollegor notera att fröet som bildades under plasttälten hade betydligt högre frösvikt, en liten bonuseffekt av tälten. Denna höst får de också svar på om pollineringen verkligen gjordes med önskvärda fäder, eller om ett och annat "buspollen" trots allt smugit sig in. Då ska nämligen kollegor på SLU analysera DNA i fröna och ta reda på vem fadern är.

Lönsamt?

– Våra tält kostade cirka 150 000 kronor för 200 meter. På ymparna under dem kan vi skörda kanske 3 kg högvärdigt elitfrö. Men det är för tidigt att utvärdera om det här är kostnadseffektivt, avslutar Ulfstand Wennström. / MH

Det är en intensiv säsong när tälten ska resas. I början till mitten av maj spänns de upp, och en månad senare rullas de ihop för att det inte ska bli för varmt för de mognande kottarna. Tälten kan användas många gånger om.

Foto: Ulfstand Wennström

